

Pedagogy`cheskaya y`nformaty`ka – Pedagogical informatics, 3, 22 – 34. [in Ukrainian].

4. Klopov R. V. (2012). Teoriya i prakty`ka profesijnoyi pidgotovky` majbutnix faxivciv fizy`chnogo vy`hovannya i sportu iz zastosuvannyam informacijny`x tehnologij [Theory and practice of professional training of future specialists in physical education and sport using information technologies]. PhD dissertation. Zaporizhia, Zaporizhzhya National University [in Ukraine].

(англійською переклала О. Біличенко – професор кафедри української мови та літератури, доктор наук із соціальних комунікацій, завідувач кафедри української мови та літератури ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»).

УДК 355.237:356.13+796:355.09(081)

МЕЛЬНИКОВ Андрій

кандидат педагогічних наук, доцент, начальник кафедри фізичної підготовки та особистої безпеки, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, вулиця Шевченка 46, м. Хмельницький, 29000, Україна
E-mail: melnikov8080@gmail.com

БАБІЙ Юлія

доктор технічних наук, начальник докторантури, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, вулиця Шевченка 46, м. Хмельницький, 29000, Україна
E-mail: julscorpio@gmail.com

ЧУДИК Андрій

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної підготовки та особистої безпеки, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, вулиця Шевченка 46, м. Хмельницький, 29000, Україна
E-mail: chudykandriy@ukr.net

ШИНКАРУК Віктор

старший викладач кафедри фізичної підготовки та особистої безпеки, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, вулиця Шевченка 46, м. Хмельницький, 29000, Україна
E-mail: v.o.shinkaruk@i.ua

© Мельніков А., Бабій Ю., Чудик А., Шинкарук В., 2019

**ЕФЕКТИВНІСТЬ СПРОЕКТОВАНОЇ МОДЕЛІ У
ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ
ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ДО
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗА МЕТОДИЧНОЮ
ПІДГОТОВЛЕНІСТЮ**

Анотація. Ідея дослідження полягає у розгляді сукупності взаємопов'язаних концептів, а саме, теоретичного, методичного та фізичного, врахування яких сприяє реалізації Концепції. При цьому, теоретичний концепт передбачав у визначенні комплексу дефініцій, з'ясування яких уможливило: розуміння сутності фізичного виховання особового складу підпорядкованого підрозділу; обґрунтування педагогічних умов, що забезпечують формування готовності майбутніх офіцерів Державної прикордонної служби України до здійснення означеного виду професійної діяльності; конкретизацію організації фізичного виховання, змісту його форм, особливостей щорічних динаміки і взаємозв'язків між приростом фізичних якостей, а також структури вияву і зміни показників фізичної підготовленості майбутніх офіцерів Державної прикордонної служби України, які наприкінці навчання в спеціалізованому закладі вищої освіти відзначалися високим і нижчими від високого рівнями готовності до фізичного виховання особового складу.

Автором сформовано концептуальні положення підготовки майбутніх офіцерів ДПСУ до фізичного виховання особового складу під час реалізації визначених форм фізичної активності.

Здійснено апробацію спроектованої моделі підготовки та уведення в педагогічний процес експериментального чинника, що дозволило досягти майбутнім офіцерам ДПСУ значно вищого результату в методичній підготовленості, ніж застосування традиційного підходу до організації і реалізації змісту навчальної дисципліни «Фізичне виховання».

Беручи до уваги все зазначене, методичним супроводом, яким забезпечували практичну реалізацію спроектованої моделі підготовки майбутніх офіцерів Державної прикордонної служби України (далі – ДПСУ) до фізичного виховання особового складу, була відповідна методика. Основу такої методики становили положення і правила, які потрібно виконувати у визначеній послідовності.

Ключові слова: концепція, фізичне виховання, модель підготовки майбутніх офіцерів, методична підготовленість, Державна прикордонна служба України.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Для висновку про ефективність будь-якої розробленої моделі вона повинна бути зреалізованою практично. Але результат реалізації значною мірою

залежатиме від обраного способу. На сучасному етапі одним із таких способів, що є достатнім за ефективністю, – це методика, яка передбачає наявність визначеного алгоритму реалізації пропонованого змісту на практиці [1; 2; 3; 4]. Це зумовлено тим, що алгоритмізація передбачає використання в навчальному процесі набору правил і приписів, котрі дозволяють найбільш раціонально і, що особливо важливо, – гарантовано вирішувати завдання певного рівня [5, с. 181]. Гарантованість зумовлена тим, що у такому випадку суттєво зменшуються експромти педагога під час використання ним пропонованої методики.

Беручи до уваги все зазначене, методичним супроводом, яким забезпечували практичну реалізацію спроектованої моделі підготовки майбутніх офіцерів Державної прикордонної служби України (далі – ДПСУ) до фізичного виховання особового складу, була відповідна методика. Основу такої методики становили положення і правила, які потрібно виконувати у визначеній послідовності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Провідними в концепті, що розглядається, були положення, пов'язані з розумінням поняття «фізичне виховання особового складу» певного воєнізованого формування (В. Г. Ареф'єв; О. А. Архипов; В. К. Бальсевич; В. Л. Волков; Г. А. Єдинак; Л. П. Матвеев; М. О. Носко; М. Ф. Пічугін, Г. П. Грибан, В. М. Романчук; О. М. Худолій), уточненням поняття «фізичне виховання майбутніх офіцерів ДПСУ» (О. П. Багас; А. В. Галімов; О. П. Гнидюк; І. І. Маріонда; Р. М. Мішенюк; К. В. Пантелєєв; Е. М. Сивохоп; О. Я. Слівінський, А. В. Чудик), а також концептуальними ідеями і положеннями, що сприяли створенню наукового підґрунтя для розуміння: важливості й необхідності у процесі навчання в спеціалізованому закладі вищої освіти (далі – ЗВО) сформувати готовність майбутніх офіцерів ДПСУ здійснювати фізичне виховання особового складу у підпорядкованому підрозділі (В. М. Афонін, О. М. Лойко; Ю. А. Бородін, М. Ф. Пічугін, В. М. Романчук; С. М. Жембровський; О. М. Ольховий; А. П. Петрук); закономірностей керування фізичною активністю таких офіцерів (Є. Д. Анохін; Ю. А. Бородін; С. О. Кириченко; І. С. Овчарук, Г. А. Єдинак; О. М. Ольховий; О. Р. Малхазов; К. В. Пронтенко; Ю. О. Резніков, В. М. Афонін; А. Г. Рибковський; С. В. Романчук); шляхів і підходів до оптимізації навчальних занять з фізичного виховання та інших форм фізичної активності майбутніх офіцерів ДПСУ, враховуючи особливості щорічних динаміки і взаємозв'язків фізичних якостей, а також структури вияву і зміни показників фізичної підготовленості майбутніх офіцерів, які наприкінці навчання відзначалися високим рівнем фізичної готовності до виконання завдань професійного змісту (В. М. Гоншовський; Г. А. Єдинак, В. М. Мисів, О. П. Скавронський; І. С. Овчарук).

Формування цілей статті (постановка завдання). Апробація спроектованої моделі підготовки і методики її впровадження під час фізичної активності майбутніх офіцерів ДПСУ в спеціалізованому закладі вищої освіти та уведенням в педагогічний процес експериментального чинника, що дозволило досягти майбутнім офіцерам ДПСУ відповідного результату за методичною підготовленістю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методичну підготовленість вивчали за даними, одержаними в дослідних групах на початку і наприкінці педагогічного експерименту. У зв'язку з необов'язковим характером цих даних при оцінюванні результатів начального процесу в спеціалізованому ЗВО, та певною мірою в зв'язку зі складністю їх одержання, кількість задіяних в аналізі даних була значно меншою, ніж при вивченні теоретичної підготовленості. Але при цьому, використана кількість даних, а саме одержаних у 40 майбутніх офіцерів ЕГ та 40 майбутніх офіцерів КГ, згідно інформації спеціальної літератури [6; 7] була достатньою для формулювання об'єктивних висновків.

Методична підготовленість майбутніх офіцерів ДПСУ, яка характеризувала стан сформованості іншого досліджуваного компоненту готовності, а саме процесуального, після завершення педагогічного експерименту відзначалася певними особливостями. Про це свідчили дані динаміки організаторських і комунікативних здібностей майбутніх офіцерів. Так, аналізуючи дані дослідних груп щодо стану розвитку організаторських здібностей майбутніх офіцерів ДПСУ виявили певні особливості (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка організаторських здібностей у дослідних групах майбутніх офіцерів ДПСУ протягом формувального педагогічного експерименту

Рівень, бал	Експериментальна група (n= 40)					Контрольна група(n= 40)				
	на початку		наприкінці		Різниця, (абс. зн. та у %)	на початку		наприкінці		Різниця, (абс. зн. та у %)
	абс. зн.	зн. у %	абс. зн.	зн. у %		абс. зн.	зн. у %	абс. зн.	зн. у %	
Високий (5)	8	20	24	60	+16 (40)	7	17,5	16	40	+9 (22,5)
Вищий від середнього (4)	12	30	9	22,5	3 (-7,5)	12	30	3	7,5	-9 (-22,5)

РОЗДІЛ. ВИЩА ШКОЛА

Середній (3)	7	17,5	4	10	-3 (-7,5)	8	20	10	25	+2 (5)
Нижчий від середнього (2)	3	7,5	3	7,5	0 (0)	3	7,5	2	5	-1 (-2,5)
Низький (1)	10	25	-	0	-10 (-25)	10	25	9	22,5	-1 (-2,5)

При цьому, на початку експерименту в ЕГ високого рівня розвитку таких здібностей досягли тільки 8 осіб або 20 %. Вищим від середнього рівнем розвитку відзначалося 12 осіб (30 %), середнім рівнем – 7 осіб (17,5 %), нижчим від середнього рівнем – тільки 3 особи (7,5 %), тоді як низьким рівнем – решта 10 осіб або 25 %. У КГ на початку експерименту розподіл за рівнями розвитку організаторських здібностей майбутніх офіцерів був дуже подібний до виявленого в ЕГ. Зокрема, високим рівнем відзначалося тільки 5 осіб (12,5 %), вищим від середнього і середнім рівнями – відповідно 5 (12,5 %) та 4 (10 %).

Нижчим від середнього та низьким рівнями розвитку організаторських здібностей відзначалося відповідно 12 (30 %) і 14 (35 %) досліджуваних майбутніх офіцерів ДПСУ. Про подібність даних, одержаних у ЕГ та КГ, свідчили значення показника, що відображав достовірність розбіжності двох середніх, представлених у відсотках. Так, порівнюючи в ЕГ та КГ кількість майбутніх офіцерів ДПСУ з високим рівнем сформованості організаційних здібностей відзначили, що величини коефіцієнта D та його помилки $m_{d\%}$ становили відповідно $2,5 \pm 8,75$ (табл. 2).

Ураховуючи інформацію дослідників [7, с. 173] відзначили, що такий результат свідчив про відсутність статистично достовірної розбіжності значень досліджуваного показника, тобто знаходився на рівні $p > 0,05$.

Інтерпретуючи одержаний результат відзначили таке: на початку формуального педагогічного експерименту в ЕГ та КГ кількість майбутніх офіцерів ДПСУ, які досягли високого рівня розвитку організаторських здібностей, була практично однаковою.

Аналогічний результат одержали при порівнянні кількості середніх оцінок у ЕГ та КГ: їхня кількість становила відповідно 17,5 % та 20 % (рис. 1). Порівняння цих значень виявило відсутність статистично значущої розбіжності між ними ($p > 0,05$).

Таблиця 2

Розбіжність значень показника організаторських здібностей у дослідних групах майбутніх офіцерів ДПСУ під час формувального педагогічного експерименту, %

Період дослідження	Дослідна група	Рівень/Значення показника				
		Високий	Вищий від середнього	Середній	Нижчий від середнього	Низький
На початку	ЕГ	20	30	17,5	7,5	25
	КГ	17,5	30	20	7,5	25
$D \pm m_d\%$		2,5±8,75	0	2,5±8,75	0	0
Наприкінці	ЕГ	60	22,5	10	7,5	0
	КГ	40	7,5	25	5	22,5
$D \pm m_d\%$		20±10,95 *	15±7,81 *	15±8,33 *	2,5±5,4	22,5±6,6 *

Примітка. Жирним виділено статистично значущу розбіжність; позначено «*» статистично значущу розбіжність двох середніх на рівні $\alpha=0,05$, ($p < 0,05$), які визначено у відсотках.

У КГ одержали зовсім інший результат: кількість майбутніх офіцерів із високим рівнем розвитку організаторських здібностей становила тільки 16 осіб (40 %), із вищим від середнього рівнем розвитку – 3 особи (7,5 %), із середнім рівнем – 10 осіб (25 %), нижчим від середнього рівнем – 2 особи (5 %), низьким рівнем – решта 9 осіб або 22,5 % (див. табл. 2).

Порівнявши зазначені дані констатували розбіжність між ними, причому в усіх випадках, за винятком даних про кількість майбутніх офіцерів, які наприкінці педагогічного експерименту відзначалися нижчим від середнього рівнем розвитку організаторських здібностей (рис. 2).

Що стосується інших рівнів розвитку таких здібностей, то тут одержали такий результат: в ЕГ кількість майбутніх офіцерів із високим рівнем була на 20 % більшою, ніж у КГ, а виявлена різниця – статистично значущою. Про останнє свідчили величини коефіцієнта D та його помилки $m_d\%$: вони становили відповідно $20 \pm 10,95$; ураховуючи інформацію дослідників [7, с. 173] такі значення свідчать про відмінність двох середніх на рівні $\alpha=0,05$ ($p < 0,05$).

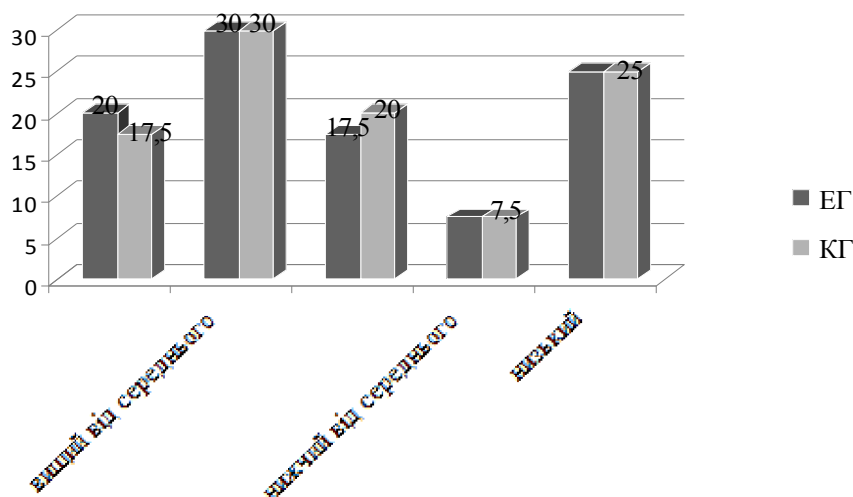

Рис. 1 Стан розвитку організаторських здібностей у дослідних групах майбутніх офіцерів ДПСУ на початку формувального педагогічного експерименту

Аналогічний результат одержали при порівнянні кількості майбутніх офіцерів дослідних груп, які наприкінці педагогічного експерименту відзначалися вищим від середнього рівнем розвитку організаторських здібностей, за винятком такого. У ЕГ кількість майбутніх офіцерів з означеним рівнем була на 15 % більшою, ніж у КГ; величини коефіцієнта D і його помилки $m_{d\%}$ становили відповідно $15 \pm 7,81$; за даними [7, с. 173] це є свідченням розбіжності двох середніх, що представлені у відсотках, на рівні $\alpha=0,05$ ($p < 0,05$).

При порівнянні в дослідних групах кількості майбутніх офіцерів ДПСУ, які наприкінці педагогічного експерименту досягли середнього рівня розвитку організаторських здібностей, відзначили таке. У ЕГ кількість майбутніх офіцерів з таким рівнем була на 15 % меншою, ніж у КГ; ця різниця була статистично достовірною, адже значення коефіцієнта становило відповідно $15 \pm 8,33$ ($p < 0,05$).

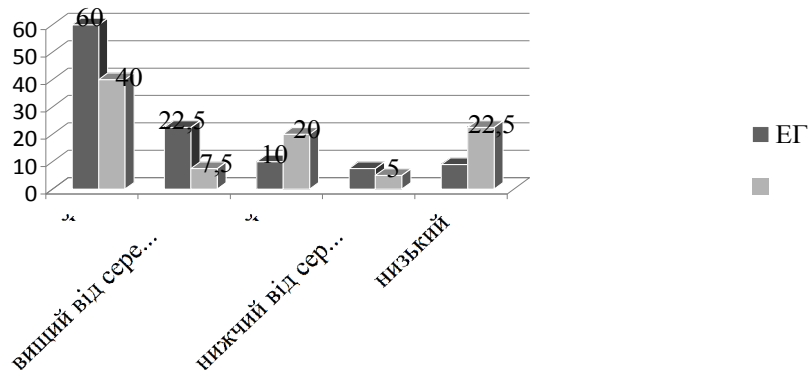

Рис. 2 Стан розвитку організаторських здібностей у дослідних групах майбутніх офіцерів ДПСУ наприкінці формувального педагогічного експерименту

Аналогічний результат одержали при порівнянні в дослідних групах кількості майбутніх офіцерів із низьким рівнем розвитку організаторських здібностей, за винятком такого. У ЕГ кількість майбутніх офіцерів з таким рівнем була відсутня, у КГ становила 22,5 %, тобто у перших була меншою, ніж у других, на 22,5 %; ця різниця є статистично достовірною, про що свідчило значення коефіцієнта, $-22,5 \pm 6,6$ ($p < 0,05$).

Виявлені розбіжності були зумовлені виключно використаними варіантами підходу до організації, формування і реалізації змісту навчальної дисципліни «Фізичне виховання, особиста безпека та застосування сили». Про це свідчили дані ЕГ та КГ. Так, у перших суттєво, а саме на 40 % ($p < 0,05$), збільшилася кількість майбутніх офіцерів із високим рівнем розвитку організаторських здібностей. У КГ також відбулося збільшення кількості таких майбутніх офіцерів, але на значно меншу величину, ніж у ЕГ, а саме тільки на 22,5 % ($p < 0,05$).

Хоча в обох дослідних групах збільшення кількості майбутніх офіцерів із високим рівнем розвитку означених здібностей було статистично достовірним, але значно виразнішим у ЕГ. Про це свідчили величини коефіцієнта D і його помилки $m_d\%$: як зазначалося раніше (див. табл. 2) розбіжність ЕГ та КГ описувалася значенням $20 \pm 10,95$, а це відповідало рівню $\alpha = 0,05$ ($p < 0,05$).

Відзначили також, що в ЕГ суттєво, а саме на 25 % зменшилася кількість офіцерів із низьким рівнем розвитку означених здібностей ($p < 0,05$). У КГ такою зміною, котра склала 22,5 %, відзначався вищий від середнього рівень розвитку організаторських здібностей майбутніх офіцерів (табл. 3).

Таблиця 3

Статистична характеристика змін у значеннях показника організаторських здібностей в дослідних групах майбутніх офіцерів ДПСУ протягом формувального педагогічного експерименту, %

Рівень	Експериментальна група (n=40)		Контрольна група (n=40)	
	зміна	$D \pm m_d\%$	зміна	$D \pm m_d\%$
Високий	+40 %	40±10*	+22,5 %	22,5±9,8*
Вищий від середнього	-7,5 %	7,5±9,8	-22,5 %	22,5±8,36*
Середній	-7,5 %	7,5±7,65	+5 %	5±9,32
Нижчий від середнього	0	0	-2,5 %	2,5±5,41
Низький	-25 %	25±6,85*	-2,5 %	2,5±9,51

Примітка. Жирним виділено статистично значущу розбіжність; позначено «*» статистично значущу розбіжність двох середніх на рівні $\alpha=0,05$, ($p<0,05$), які визначено у відсотках

Отже можна підсумувати, що в ЕГ збільшення кількості високих оцінок розвитку організаторських здібностей майбутніх офіцерів відбулося за рахунок зменшення, передусім низьких оцінок та тенденції до такої зміни інших більш низьких оцінок. У КГ збільшення кількості високих оцінок, по-перше, було менш виразним, аніж у ЕГ, а по-друге, відбувалося значною мірою за рахунок вищих від середньої оцінок, тоді як кількість інших оцінок практично не змінилася.

Іншими словами, у кількісному та якісному відношеннях зміни показника в ЕГ були кращими, ніж у КГ, що засвідчувало вищу ефективність експериментальної розробки у вирішенні завдання з поліпшення стану розвитку організаторських здібностей майбутніх офіцерів, аніж традиційного підходу до організації, формування і реалізації змісту навчальної дисципліни «Фізичне виховання, особиста безпека та застосування сили».

Аналіз даних динаміки іншого показника методичної підготовленості, а саме комунікативних здібностей, які було одержаних в ході формувального педагогічного експерименту, засвідчував певні особливості. Так, на початку експерименту в ЕГ високим рівнем розвитку таких здібностей відзначалося тільки 6 майбутніх офіцерів ДПСУ або 15 % (табл. 4).

Таблиця 4

Динаміка комунікативних здібностей у дослідних групах майбутніх офіцерів ДПСУ протягом формувального педагогічного експерименту

Рівень, бал	Експериментальна група (n=40)					Контрольна група (n=40)				
	на початку		наприкінці		Різниця, (абс. зн. та у %)	на початку		наприкінці		Різниця, (абс. зн. та у %)
	абс. зн.	зн. у %	абс. зн.	зн. у %		абс. зн.	зн. у %	абс. зн.	зн. у %	
Високий (5)	6	15	25	62,5	+19 (47,5)	5	12,5	15	37,5	+10 (25)
Вищий від середнього (4)	4	10	9	22,5	+5 (12,5)	5	12,5	2	5	-3 (-7,5)
Середній (3)	5	12,5	5	12,5	0	4	10	3	7,5	-1 (-2,5)
Нижчий від середнього (2)	10	25	1	2,5	-9 (-22,5)	12	30	8	20	-4 (-10)
Низький (1)	15	37,5	-	0	-15 (-37,5)	14	35	12	30	-2 (-5)

У КГ на початку експерименту розподіл майбутніх офіцерів за рівнями розвитку комунікативних здібностей був дуже подібним до виявленого в ЕГ. Так, високим рівнем відзначалося тільки 5 осіб (12,5 %), вищим від середнього і середнім рівнями розвитку – відповідно 5 (12,5 %) та 4 (10 %) майбутніх офіцери.

Вищим від середнього рівнем розвитку означених здібностей відзначалося 4 майбутніх офіцери (10 %), із середнім рівнем розвитку – 5 (12,5 %), нижчим від середнього – 10 (25 %), а низьким – решта 15 осіб або 27,5 %.

Нижчий від середнього і низький рівні розвитку комунікативних здібностей виявили відповідно у 12 (30 %) та 14 (35 %) досліджуваних майбутніх офіцерів.

Про подібність даних у ЕГ та КГ стверджували, спираючись на дані, що відображали достовірність розбіжності двох середніх, які подано у відсотках [7, с. 173]. Так, при порівнянні в ЕГ та КГ кількості майбутніх

офіцерів ДПСУ з високим рівнем розвитку комунікативних здібностей відзначили, що величини коефіцієнта D та його помилки $m_d\%$ становили відповідно $2,5\pm 7,7$ (табл. 5).

Ураховуючи інформацію вказаних авторів, такий результат свідчить про відсутність статистично достовірної розбіжності двох середніх значень досліджуваного показника ($p>0,05$). Іншими словами, на початку формувального педагогічного експерименту в ЕГ та КГ кількість майбутніх офіцерів ДПСУ, які досягли високого рівня розвитку комунікативних здібностей, не відрізнялася (рис. 3).

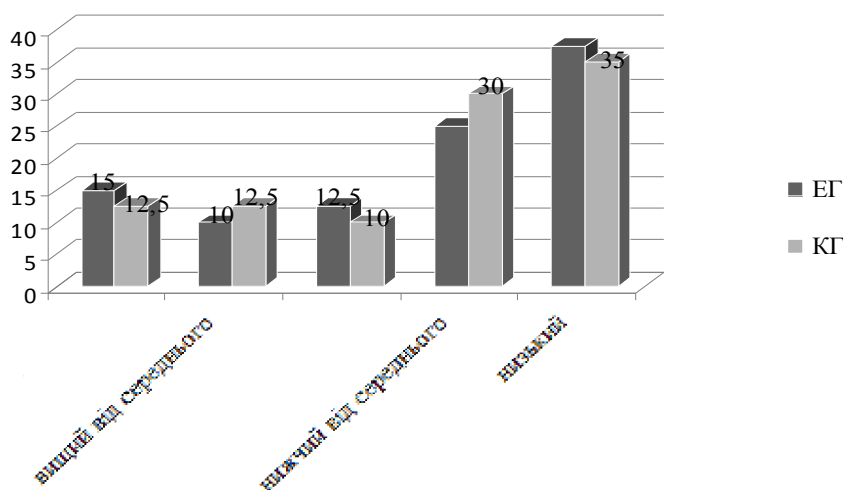

Рис. 3 Стан розвитку комунікативних здібностей у дослідних групах майбутніх офіцерів ДПСУ на початку формувального педагогічного експерименту

Аналогічний результат одержали при порівнянні кількості майбутніх офіцерів ДПСУ, які на початку експерименту продемонстрували вищий від середнього, середній та низький рівні розвитку комунікативних здібностей, за винятком кількісних характеристик. Так, у першому зазначеному випадку величини коефіцієнта D та його помилки $m_d\%$ становили відповідно $2,5\pm 7,06$, у другому – $2,5\pm 7,06$, у третьому – $2,5\pm 10,75$. Відзначили також відсутність розбіжності середніх значень кількості майбутніх офіцерів дослідних груп, які відзначалися нижчим від середнього рівнем розвитку означених здібностей.

Зовсім інший результат одержали наприкінці формувального педагогічного експерименту (див. табл. 5).

Таблиця 5

Розбіжність значень показника комунікативних здібностей у дослідних групах майбутніх офіцерів ДПСУ під час формувального педагогічного експерименту, %

Період дослідження	Дослідна група	Рівень/Значення показника				
		Високий	Вищий від середнього	Середній	Нижчий від середнього	Низький
На початку	ЕГ	15	10	12,5	25	37,5
	КГ	12,5	12,5	10	30	35
$D \pm m_d \%$		$2,5 \pm 7,7$	$2,5 \pm 7,06$	$2,5 \pm 7,06$	$5 \pm 9,97$	$2,5 \pm 10,75$
Наприкінці	ЕГ	62,5	22,5	12,5	2,5	0
	КГ	37,5	5,0	7,5	20	30,0
$D \pm m_d \%$		$25 \pm 10,89$ *	$17,5 \pm 7,45$ *	$5 \pm 6,68$	$17,5 \pm 6,79$ *	$30 \pm 8,02$ *

Примітка. Жирним виділено статистично значущу розбіжність; позначено «*» статистично значущу розбіжність двох середніх на рівні $\alpha=0,05$, ($p<0,05$), які визначено у відсотках

Передусім відзначили, що дані дослідних груп свідчили про особливості стану розвитку комунікативних здібностей майбутніх офіцерів ДПСУ. Так у ЕГ кількість майбутніх офіцерів ДПСУ з високим рівнем розвитку означених здібностей склала 25 осіб або 62,5 %, з вищим від середнього рівнем розвитку – 9 осіб (22,5 %), середнім рівнем – 5 (12,5 %), нижчим від середнього рівнем – 1 (2,5 %), низьким рівнем – жодної особи.

У КГ результат відрізнявся, адже кількість майбутніх офіцерів із високим рівнем розвитку комунікативних здібностей становила 15 осіб (37,5 %), із вищим від середнього рівнем розвитку – 2 особи (5 %), середнім рівнем – 3 особи (7,5 %), нижчим від середнього рівнем – 8 осіб (20 %), низьким рівнем – решта 12 осіб або 30 %.

Порівнявши дані ЕГ та КГ виявили розбіжність між ними, причому за всіма рівнями, за винятком середнього, а саме: наприкінці педагогічного експерименту кількість майбутніх офіцерів із таким рівнем у дослідних групах була абсолютно однаковою, – по 7,5 % (рис. 4).

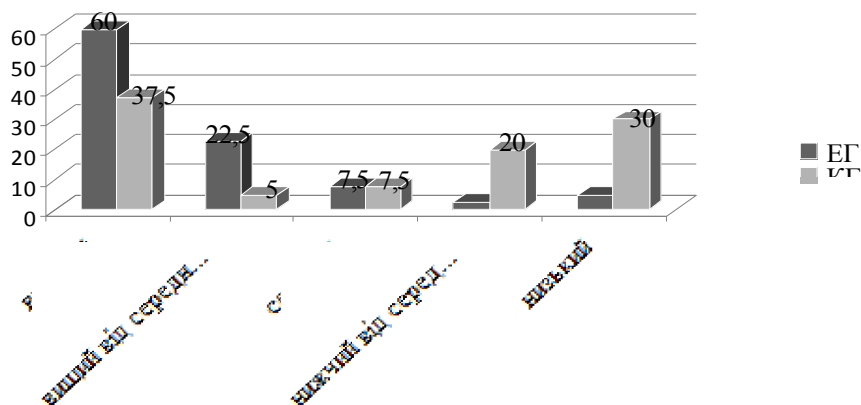

Рис. 4 Стан розвитку комунікативних здібностей у дослідних групах майбутніх офіцерів ДПСУ наприкінці формувального педагогічного експерименту

Щодо інших рівнів розвитку комунікативних здібностей, то тут одержали такий результат: в ЕГ кількість майбутніх офіцерів із високим рівнем була на 22,5 % більшою, ніж у КГ, а виявлена різниця – статистично значущою. Про останнє свідчили величини коефіцієнта D та його помилки $m_d\%$: вони становили $22,5 \pm 10,89$, що за інформацією дослідників [7, с. 173] є свідченням розбіжності двох середніх, представлених у відсотках, на рівні $\alpha=0,05$ ($p < 0,05$).

Аналогічний результат одержали при порівнянні у дослідних групах кількості майбутніх офіцерів ДПСУ, які наприкінці педагогічного експерименту досягли вищого від середнього рівня розвитку комунікативних здібностей, за винятком такого. У ЕГ кількість майбутніх офіцерів з означеним рівнем була на 17,5 % більшою, ніж у КГ ($D \pm m_d\% - 15 \pm 7,81$; $p < 0,05$).

Виявлені розбіжності були зумовлені виключно варіантами підходу до організації, формування і реалізації змісту навчальної дисципліни «Фізичне виховання», що були використані під час педагогічного експерименту.

Про це свідчили такі дані: у ЕГ суттєво, а саме на 47,5 % ($p < 0,05$), збільшилася кількість майбутніх офіцерів із високим рівнем розвитку комунікативних здібностей. У КГ також відбулося збільшення кількості таких майбутніх офіцерів із таким рівнем розвитку означених здібностей, а саме на 25 % ($p < 0,05$).

Відзначили також, що хоча в обох дослідних групах збільшення кількості майбутніх офіцерів із високим рівнем розвитку означених

здібностей було статистично достовірним, але значно виразнішим у ЕГ. Про це свідчили величини коефіцієнта D і його помилки $m_d\%$: як зазначалося раніше (див. табл. 6) розбіжність ЕГ та КГ описувалася значенням $25 \pm 10,89$, що відповідало рівню $\alpha = 0,05$ ($p < 0,05$).

Таблиця 6

Статистична характеристика змін у значеннях показника комунікативних здібностей в дослідних групах майбутніх офіцерів ДПСУ протягом формувального педагогічного експерименту, %

Рівень	Експериментальна група (n= 40)		Контрольна група (n= 40)	
	зміна	$D \pm m_d\%$	зміна	$D \pm m_d\%$
Високий	+47,5 %	47,5 ± 9,51 *	+25 %	25 ± 8,39*
Вищий від середнього	+ 12,5 %	12,5 ± 8,13	-7,5 %	7,5 ± 6,26
Середній	0	0	-2,5 %	2,5 ± 6,68
Нижчий від середнього	-22,5 %	22,5 ± 5,25*	-10 %	10 ± 9,62
Низький	-15 %	15 ± 7,65*	-2 %	2 ± 10,46

Примітка. Жирним виділено статистично значущу розбіжність; позначено «*» статистично значущу розбіжність двох середніх на рівні $\alpha = 0,05$ ($p < 0,05$), які визначено у відсотках

Крім цього виявили, що в ЕГ суттєво, а саме на 22,5 %, зменшилася кількість майбутніх офіцерів із нижчим від середнього рівнем розвитку комунікативних здібностей ($p < 0,05$). У КГ така зміна становила тільки 10 %, що виходячи з одержаного коефіцієнта D та його помилки $m_d\%$ було лише тенденцією до зменшення кількості майбутніх офіцерів із означеним рівнем розвитку комунікативних здібностей ($p > 0,05$).

У ЕГ також виявили суттєве, а саме на 15 %, зменшення кількості майбутніх офіцерів із низьким рівнем розвитку таких здібностей ($p < 0,05$), тоді як у КГ воно становило тільки 2 % і так само як у попередньому випадку свідчило тільки про відповідну тенденцію до зміни ($p > 0,05$).

Отже можна підсумувати, що в ЕГ збільшення кількості високих оцінок майбутнім офіцерам за стан розвитку комунікативних здібностей відбулося за рахунок зменшення, передусім нижчих від середньої оцінок, а також певною мірою – низьких оцінок. У КГ збільшення кількості високих оцінок, по-перше, було менш виразним, аніж у ЕГ, а по-друге, відбувалося, у першу чергу, за рахунок незначного зменшення кількості низьких і вищих від середньої оцінок розвитку комунікативних здібностей.

Іншими словами, у кількісному та якісному відношеннях зміни показника в ЕГ були кращими, ніж у КГ, що засвідчувало вищу ефективність експериментальної розробки у вирішенні завдання з поліпшення стану розвитку комунікативних здібностей майбутніх офіцерів, аніж традиційного підходу до організації, формування і реалізації змісту навчальної дисципліни «Фізичне виховання».

Отже, реалізація протягом останнього року навчання в спеціалізованому ЗВО експериментальної розробки забезпечила майбутнім офіцерам ДПСУ досягнення набагато вищого рівня методичної підготовленості до фізичного виховання особового складу, ніж традиційний підхід до організації і реалізації змісту навчальної дисципліни «Фізичне виховання, особиста безпека та застосування сили» (табл. 7).

Таблиця 7

Узагальнені результати з перевірки ефективності експериментальної розробки у формуванні готовності майбутніх офіцерів ДПСУ до фізичного виховання особового складу, вияв або приріст у %

Критерії та показники	Г	Г
1		
Методична підготовленість		
<i>організаторські здібності:</i>		
здатність організовувати діяльність підлеглих, керувати підпорядкованим підрозділом у різних умовах, ставити чіткі й конкретні завдання, актуалізувати мотивацію кожного підлеглого та особового складу в цілому до виконання поставлених завдань;		
організовувати різні види колективної та індивідуальної діяльності підлеглих, розвивати їх активність, здійснювати контроль і допомогу підлеглим. Рівень вияву організаторських здібностей:		
- високий	40	22,5
- вищий від середнього	7,5	22,5
- середній	7,5	
- нижчий від середнього		2,5
- низький	25	2,5

РОЗДІЛ. ВИЩА ШКОЛА

Критерії та показники	Г	Г
1		
<p><i>комунікативні здібності:</i> зовнішні поведінкові прояви (швидке, своєчасне і точне орієнтування в ситуації взаємодії та партнерства; прагнення зрозуміти іншу людину в контексті вимог конкретної ситуації; установка в контакті не тільки на справу, але й на партнера; шанобливе, доброзичливе ставлення до нього, урахування його стану й можливостей; впевненість у собі, розкутість, адекватна участь в ситуації; суттєве задоволення спілкуванням і зменшення нервово-психічних витрат під час комунікації; високий статус і популярність у колективі; уміння організувати дружню спільну роботу, формувати сприятливий соціально-психологічний клімат у колективі, досягати високого результату діяльності);</p> <p>практичні вміння і навички (планувати роботу; добирати, аналізувати й систематизувати необхідний матеріал; планувати систему перспективних ліній у розвитку окремої особистості та колективу; забезпечувати індивідуалізацію педагогічного процесу). Рівень вияву комунікативних здібностей:</p>		
- високий	47,5	25,0
- вищий від середнього	12,5	7,5
- середній	7,5	5,0
- нижчий від середнього	22,5	10,0
- низький	15,0	2,0

Висновки. Автором сформовано концептуальні положення підготовки майбутніх офіцерів ДПСУ до фізичного виховання особового складу під час реалізації визначених форм фізичної активності.

Здійснено апробацію спроектованої моделі підготовки та введення в педагогічний процес експериментального чинника, що дозволило досягти майбутнім офіцерам ДПСУ значно вищого результату в методичній підготовленості, ніж застосування традиційного підходу до організації і реалізації змісту навчальної дисципліни «Фізичне виховання».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гончаренко С., Кушнір В. Методологічні особливості наукових поглядів на педагогічний процес: від репродуктивної педагогіки до педагогіки творчо-креативної. Педагогічна освіта і освіта дорослих: Європейський вимір. 2008. С. 41-65.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. 2-ге вид., доповн. Київ: Академвидав, 2012. 352 с.
3. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність: монографія. Київ: Вища школа, 2004. 422 с.
4. Колесникова И. А. Горчакова-Сибирская М. П. Педагогическое проектирование: учеб. пособие. М.: Издательский центр «Академия», 2005. 288 с.
5. Загвязинский В. И. Теория обучений: современная интерпретация: учеб. пособие. М.: Изд-ий центр «Академия», 2001. 192 с.
6. Носко М. О., С. В. Гаркуша, І. А. Бріжата. Метрологічний контроль у фізичному вихованні і спорті: навч. посібник. Київ: «МП Леся», 2012. 264 с.
7. Шиян Б. М., Єдинак Г. А., Петришин Ю. В. Наукові дослідження у фізичному вихованні та спорті: навч. посібник. 2-е вид., стереотип. Кам'янець-Подільський: Рута, 2013. 280 с.

Стаття надійшла до редакції 06.06.2019.

МЕЛЬНИКОВ Андрей

кандидат педагогических наук, доцент, начальник кафедры физической подготовки и личной безопасности, Национальная академия Государственной пограничной службы Украины имени Богдана Хмельницкого,

улица Шевченко 46, г. Хмельницкий, 29000, Украина

E-mail: melnikov8080@gmail.com

БАБИЙ Юлия

доктор технических наук, начальник докторантуры, Национальная академия Государственной пограничной службы Украины имени Богдана Хмельницкого,

улица Шевченко 46, г. Хмельницкий, 29000, Украина

E-mail: julscorpio@gmail.com

ЧУДЫК Андрей

кандидат педагогических наук, доцент кафедры физической подготовки и личной безопасности, Национальная академия Государственной пограничной службы Украины имени Богдана Хмельницкого,

улица Шевченко 46, г. Хмельницкий, 29000, Украина

E-mail: chudykandriy@ukr.net

ШИНКАРУК Виктор

старший преподаватель кафедры физической подготовки и личной безопасности, Национальная академия Государственной пограничной службы Украины имени Богдана Хмельницкого,

улица Шевченко 46, г. Хмельницкий, 29000, Украина

E-mail: v.o.shinkaruk@i.ua

ЭФФЕКТИВНОСТЬ СПРОЕКТИРОВАННЫХ МОДЕЛИ В ФОРМИРОВАНИИ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ ОФИЦЕРОВ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОГРАНИЧНОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ К ФИЗИЧЕСКОМУ ВОСПИТАНИЮ ПО МЕТОДИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВЛЕННОСТИ

Резюме. Идея исследования заключается в рассмотрении совокупности взаимосвязанных концептов, а именно, теоретического, методического и физического, учет которых способствует реализации Концепции. При этом, теоретический концепт предусматривал в определении комплекса дефиниций, выяснение которых позволяет: понимание сущности физического воспитания личного состава подчиненного подразделения; обоснование педагогических условий, обеспечивающих формирование готовности будущих офицеров Государственной пограничной службы Украины к осуществлению указанного вида профессиональной деятельности; конкретизацию организации физического воспитания, содержания его форм, особенностей ежегодных динамики и взаимосвязей между приростом физических качеств, а также структуры проявления и изменения показателей физической подготовленности будущих офицеров Государственной пограничной службы Украины, в конце обучения в специализированном учреждении высшего образования отличались высоким и ниже высокого уровнями готовности к физическому воспитанию личного состава.

В работе апробирован спроектированную автором модель подготовки и методику ее внедрения во время физической активности будущих офицеров Государственной пограничной службы Украины в специализированном учреждении высшего образования.

Ключевые слова: концепция, физическое воспитание, модель подготовки будущих офицеров, методическая подготовленность, Государственная пограничная служба Украины.

MELNIKOV Andrii

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Physical Training and Personal Security, Bogdan Khmelnytsky National Academy of State Border Guard Service of Ukraine

Shevchenko st. 46, Khmelnytsky. Ukraine

E-mail: melnikov8080@gmail.com

BABII Yuliia

Doctor of Technical Sciences, Head of Doctoral Program, Bogdan Khmelnytsky National Academy of State Border Guard Service of Ukraine,

Shevchenko st. 46, Khmelnytsky. Ukraine

E-mail: julscorpio@gmail.com

CHUDYK Andrii

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Physical Training and Personal Security, Bogdan Khmelnytsky National Academy of State Border Guard Service of Ukraine,

Shevchenko st. 46, Khmelnytsky. Ukraine

E-mail: chudykandriy@ukr.net

SHYNKARUK Viktor

Senior Lecturer, Department of Physical Training and Personal Security, Bogdan Khmelnytsky National Academy of State Border Guard Service of Ukraine,

Shevchenko st. 46, Khmelnytsky. Ukraine

E-mail: v.o.shinkaruk@i.ua

EFFICIENCY OF THE DESIGNED MODEL IN FORMING THE READY FOR THE FUTURE OFFICERS OF THE STATE BORDER SERVICE OF UKRAINE TO THE PHYSICAL EDUCATION OF THEORETY

Summary. The purpose of the article is to approve the designed model of training and the method of its implementation during the physical activity of future officers of the SSSU in a specialized institution of higher education and to introduce into the pedagogical process an experimental factor, which made it possible to reach the future officers of the SSSU the appropriate result in theorizing.

Methods, in the article used such research methods: search on existing methodological and scientific literature with the analysis of found material, the identification of causal relationships, systematization, abstraction and specification, analysis of documentation and results of researchers on the issue of research.

The author has formulated the conceptual provisions for the training of future officers for the physical education of personnel during the implementation of certain forms of physical activity.

Keywords: concept, methodical education, model of training of future officers, State Border Service of Ukraine.

Abstract. The idea behind the study is to consider a set of interrelated concepts, namely, a theoretical one, the consideration of which contributes to the implementation of the Concept. At the same time, the theoretical concept included: definition of a complex of definitions, which makes it possible to understand: understanding of the essence of physical education of the personnel of the subordinate unit; substantiation of pedagogical conditions that provide for the formation of the readiness of future officers of the State Border Guard Service of Ukraine to carry out a certain type of professional activity; specification of the organization of physical education, the content of its forms, features of the annual dynamics and the relationship between the increase of physical qualities, as well as the structure of detection and change of indicators of physical fitness of future officers of the State Border Guard Service of Ukraine, who at the end of training at a specialized institution of higher education were distinguished from higher education and higher high levels of readiness for physical education of personnel.

REFERENCES

1. Honcharenko S., Kushnir V. Metodolohichni osoblyvosti naukovykh pohliadiv na pedahohichni protses: vid reproduktyvnoi pedahohiky do pedahohiky tvorcho-kreatyvnoi. Pedahohichna osvita i osvita doroslykh: Yevropeyskyi vymir. 2008. S. 41-65.
2. Dychkivska I. M. Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii: pidruchnyk. 2-he vyd., dopovn. Kyiv: Akademydav, 2012. 352 s.
3. Ziazun I. A. Pedahohichna maisternist: monohrafiia. Kyiv: Vyscha shkola, 2004. 422 s.
4. Kolesnykova Y. A. Horchakova-Sybyrskaia M. P. Pedahohycheskoe proektyrovanye: ucheb. posobyе. M.: Yzdatelskyi tsentr «Akademyia», 2005. 288 s.
5. Zahviazynskyi V. Y. Teoryia obuchenyi: sovremennaia ynterpretatsyia: ucheb. posobyе. M.: Yzd-yi tsentr «Akademyia», 2001. 192 s.
6. Nosko M. O., S. V. Harkusha, I. A. Brizhata. Metrolohichni kontrol u fizychnomu vykhovanni i sporti: navch. posibnyk. Kyiv: «MP Lesia», 2012. 264 s.
7. Shyian B. M., Yedynak H. A., Petryshyn Yu. V. Naukovi doslidzhennia u fizychnomu vykhovanni ta sporti: navch. posibnyk. 2-e vyd., stereotyp. Kamianets-Podilskyi: Ruta, 2013. 280 s.

(переклад зроблено особисто авторами статті)